

**SVAZ NESLYŠÍCÍCH A
NEDOSLYCHAVÝCH OSOB V ČR, Z. S.**
BARIÉRY U OSOB SE SLUCHOVÝM POSTIŽENÍM

JAKÉ JE TO NESLYŠET

„Slepota odděluje od věcí, hluchota od lidí“

(Helena Kellerová, americká hluchoslepá autorka)

vypnout sluch“ x „vypnout zrak

- co uděláte, když Vám někdo řekne „neposlouchej“?

PODMÍNKY PRO KOMUNIKACI

vzdálenost při komunikaci

Ozvěna a odraz zvuku od stěn

Vždy je nutné vidět na obličej!

Nezakrývat si při řeči ústa (ruka, vousy, žvýkačka, cigareta, dýmka, list papíru...)

Osvětlení

Výslovnost

Akustika prostředí

OSOBY SE SLUCHOVÝM POSTIŽENÍM

Nedoslýchaví

Ohluchlí

Neslyšící uživatelé znakového jazyka

POZOR – každá skupina potřebuje něco jiného!

JAK SE DOMLUVÍME?

Nedoslýchaví a ohluchlí – komunikace zpravidla běžnou řečí

podmínky – klidné prostředí, mluví jen jedna osoba, je možné odezírat, hovořit pomaleji a zřetelněji, lze psát na monitor PC nebo na mobil...

Neslyšící uživatelé ZJ – jejich jazykem je ZJ a komunikace v ČJ (ústní či písemná) je pro ně náročná a nedostačující k porozumění

Ke kvalitní komunikaci je v tomto případě třeba zajistit tlumočníka/překlad ZJ

BARIÉRY

Klasická představa bariér: fyzická překážka, kterou řeší osoby s tělesným či bariéra v orientaci u osob se zrakovým postižením.

Bariéra u sluchového postižení: **INFORMAČNÍ, KOMUNIKAČNÍ**

- Často způsobenou překážkou technickou – prosklená stěna (zkresluje zvuk, vrhá odlesky, tmavé sklo), pozice úředníka z profilu či zády (komunikuje přes mikrofon), dálkové otevírání dveří, chybění vizuálního signálu apod.
- Zaměňování potřeb obou skupin – nedoslýchavému člověku nepomůže tlumočnicka a neslyšícímu nepomůže, když mu sdělení napíšete na papír

LEGISLATIVA

Listina základních práv a svobod

Zákon č. 384/2008 Sb. O komunikačních systémech neslyšících a hluchoslepých osob (155/1998 Sb. O znakové řeči)

Správní řád §16, odst.5

Úmluva o právech osob se sluchovým postižením OSN, především čl. 9

Vyhláška č. 389/2009 Sb. O technických požadavcích zabezpečujících bezbariérové užívání staveb

VYHLÁŠKA Č. 398/2009 SB.

Obecně pro jakoukoliv stavbu platí:

- Řešení musí vycházet z dispozic, možností a potřeb jak osob bez sluchového vjemu (neslyšící) tak osob s částečným sluchovým vjemem, které využívají poslech (nedoslýchaví)
- Konkrétní řešení pokladen a překážek musí umožňovat indukční poslech a jejich stavebně technické uspořádání musí umožňovat odezírání.
- Osvětlení ve střední hladině – 300 lx

VSTUPY DO BUDOV

- *Oboustranný komunikační systém musí umožňovat indukční poslech pro nedoslýchavé*

Zařízení však nelze označovat jako bezbariérové pro všechny osoby se sluchovým postižením, je to řešení pro osoby nedoslýchavé (ne všechny).

- *Elektronický vrátný s akustickou signalizací musí obsahovat také signalizaci optickou*

System pro oboustrannou komunikaci musí umožnit rozpoznat přítomnost druhé osoby na druhé straně zařízení.

Příklad: Soustava světelných diod v odlišných barvách

- červená: signalizace zvonění
- žlutá: možnost sdělit požadavek
- zelená: dveře lze tahem / tlakem otevřít

VSTUPY DO BUDOV - PRAXE

- Mállokde, nesplňují mnohé úřady, školy. Vstupy často vybaveny pouze komunikačním systémem přes mikrofon
- Zpravidla chybí optická zobrazení-lze řešit světelnými diodami (volno, obsazeno, znamená kdy může člověk začít mluvit, kdy se otvírají dveře apod.), obrázky.
- Video systém je pak vhodný především pro neslyšící

VÝTAHY

- Obousměrné komunikační zařízení v kleci výtahu musí umožňovat indukční poslech pro nedoslýchavé.
- označení symbolem dle bodu č. 3 přílohy č. 4 vyhlášky.
- nejmenší rozměry jsou 100 mm x 100 mm, v kleci výtahu pak nejméně 50 mm x 50 mm

PRAXE: toto řešení je velmi časté

Opět většinou chybí potřebné optické signalizace či video systém pro neslyšící.

Osoby, které ani s podporou nerozumí poslechu si s touto situací neporadí.

Řešení: popis situace, světelný signál řešení, průhledná stěna / okénko

PŘEPÁŽKY

Řešení pro osoby nedoslýchavé

Prostory informací a recepcí - dorozumívací zařízení s indukční smyčkou pro poslech pro nedoslýchavé osoby

- osvětlení (doporučeno 300 lx)

Řešení pro osoby neslyšící

Průhledné přepážky v horní třetině těla musí být z průhledného materiálu (nezkreslený vizuální kontakt)

Osvětlení / odlesky / odezírání

Umístění světla – osvětlení tváří personálu, neoslňování klientů

PŘEPÁŽKY PRAXE

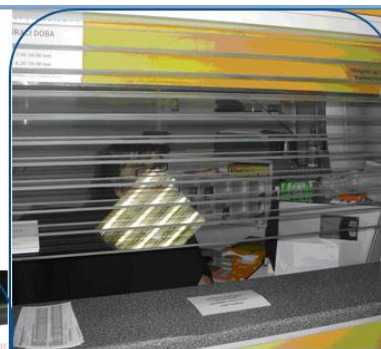

Přepážky mají být v horní třetině těla vždy z průhledného materiálu.

A jak to vypadá v praxi?

Kouřové sklo znemožňuje odezírání.

Odlesky osvětlení na straně zákazníka znemožňují odezírání

ORIENTAČNÍ A INFORMAČNÍ VYBAVENÍ VE VEŘEJNÝCH PROSTORÁCH

- Shromažďovací prostory pro 50 a více osob musí umožňovat indukční poslech nedoslýchavým osobám, ale nesmí být v jednotlivých podlažích půdorysně umístěny nad sebou
- chybí zpřístupnění pro osoby neslyšící, které nemohou využít poslech v žádném případě
- Možnost řešení – vizuální vyvolávací systém, plátno, obrazovka a systém umožňující vizuální přenos
- Vhodné zejména k zabezpečení předání informací v krizových situacích, např. hlášení s výzvou k okamžitému opuštění prostoru...

VEŘEJNÉ BUDOVY

Zařízení budov na úřadech - zásady

- ▶ Vyvolávací systém v prostorách recepcí či čekáren musí mít i vizuální formu.
- ▶ Instalace optických informačních panelů musí být umístěna tak, aby byla viditelná z různých míst.
- ▶ Optické informace musí mít kontrastní, dostatečně velké a osvětlené nápisy, případně piktogramy.

BARIÉRY V DOPRAVĚ

Především informační bariéry:

- Výzva k ustoupení za bílou přerušovanou čáru
- Změna odjezdu vlaku či nástupiště
- Hlášení o změnách – např. posun zastávky při rekonstrukci trati (stálé údaje lez zjistit předem)
- Hlášení výluky ve vlaku za jízdy (rozhlas, průvodčí osobně)

BARIÉRY V DOPRAVĚ

VIZUALIZACE VŠECH DŮLEŽITÝCH INFORMACÍ (čekárny, nástupiště, ve vlaku či autobusu)

Především oznamování nečekaných změn, mimořádných a krizových situací

Pozor na umístění cedulí – např. v metru (vstup, výstup, nástupiště)

Písemné označení hlášení stanic (korespondence se zvukovým hlášením),

Kde to není nutné nepoužívat sklo, plexisklo – zkreslení zvuku i pohledu

Jen komunikace přes mikrofon nestačí (okénka, signalizace, video)

Elektroničtí vrátní – diody oznamující kdy lze mluvit, kdy se dveře otvírají

Kontrola již instalovaných panelů a cedulí, aktualizace

Dbát na vzhled – kontrast písma a pozadí, velikost písma

Znalost zásad komunikace s lidmi se sluchovým postižením. Ideální by bylo zařadit tyto znalosti (nejen u sluchového postižení) jako součást profesní přípravy (v dopravě, ve veřejné správě, ve zdravotnictví)

Tyto znalosti promítnout do finančního ohodnocení pracovníků

DĚKUJI VÁM ZA POZORNOST

Svaz neslyšících a nedoslýchavých osob v ČR, z. s.

Karlínské náměstí 12, 186 00 Praha 8

www.snnocr.cz

snnocr@snnocr.cz

<https://www.facebook.com/Svaz-neslyšících-a-nedoslýchavých-osob-v-ČR-zs>

prokopiusova@snnocr.cz